

УХВАЛА ДРУГОГО СЕНАТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Коломойського Ігоря Валерійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин третьої, четвертої статті 5 Господарського процесуального кодексу України, підпункту 1 пункту 5 розділу I, пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності“

К и ї в
9 вересня 2025 року
№ 21-у(П)/2025

Справа № 3-14/2025(29/25)

Другий сенат Конституційного Суду України у такому складі:

Юровська Галина Валентинівна – головуючий, доповідач,
Водянніков Олександр Юрійович,
Городовенко Віктор Валентинович,
Лемак Василь Васильович,
Первомайський Олег Олексійович,
Різник Сергій Васильович,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Коломойського Ігоря Валерійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин третьої, четвертої статті 5 Господарського процесуального кодексу України, підпункту 1 пункту 5 розділу I, пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності“ від 13 травня 2020 року № 590–IX (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 40, ст. 314).

Заслухавши суддю-доповідача Юровську Г.В. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. Коломойський І.В. (далі – Заявник) звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність статтям 1, 3, частині другій статті 6, частинам першій, другій статті 8, статті 21, частинам другій, третій статті 22, частинам першій, четвертій, п'ятій статті 41, частинам першій, другій статті 55, статтям 58, 64, частині першій статті 126, частині першій статті 129 Конституції України (конституційність) частини третьої, четвертої статті 5 Господарського процесуального кодексу України (далі – Кодекс), підпункт 1 пункту 5 розділу I, пункт 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності“ від 13 травня 2020 року № 590–ІХ (далі – Закон № 590).

Частинами третьою, четвертою статті 5 Кодексу встановлено, що:

„3. Єдиним способом захисту прав осіб, які є (були) учасниками банку і права та інтереси яких були порушені внаслідок виведення неплатоспроможного банку з ринку або ліквідації банку на підставі протиправного (незаконного) індивідуального акта Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, рішення Кабінету Міністрів України, є відшкодування завданої шкоди у грошовій формі.

4. Визнання протиправним (незаконним) індивідуального акта/рішення, зазначеного у частині третій цієї статті, не може бути підставою для застосування способів захисту у вигляді визнання недійсними, нечинними, протиправними та скасування будь-яких рішень, правочинів або інших дій/визнання протиправною бездіяльності, прийнятих, вчинених або допущених у процедурі виведення неплатоспроможного банку з ринку/ліквідації банку“.

Підпункт 1 пункту 5 розділу I Закону № 590 за змістом збігається з частинами третьою, четвертою статті 5 Кодексу, оскільки статтю 5 Кодексу доповнено частинами третьою, четвертою згідно із Законом № 590.

Відповідно до пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 590 „судові провадження в господарських справах за позовом учасника та/або колишнього учасника банку про захист прав або інтересів, які були порушені внаслідок виведення банку з ринку на підставі протиправного (незаконного) індивідуального акта Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, рішення Кабінету Міністрів України, судовий розгляд яких станом на день набрання чинності цим Законом не завершений у судах першої, апеляційної або касаційної інстанцій шляхом ухвалення рішення (ухвали, постанови), у разі невідповідності обраних позивачем способів захисту вимогам частин третьої, четвертої статті 5 Господарського процесуального кодексу України підлягають закриттю у відповідній частині судом, який розглядає справу“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Заявник та TRIANTAL INVESTMENTS LTD у лютому 2019 року звернулися до Господарського суду міста Києва з позовом до відповідачів – Міністерства фінансів України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд), Публічного акціонерного товариства акціонерного банку „Укргазбанк“ (далі – Укргазбанк), Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Акціонерного товариства комерційний банк „Приватбанк“ (далі – Приватбанк), Товариства з обмеженою відповідальністю „Солід Дніпро“, Акціонерного товариства „Державний експортно-імпортний банк України“ – про визнання недійсним договору купівлі-продажу акцій Приватбанку від 21 грудня 2016 року № БВ-744/16/13010-05/131, укладеного між державою Україна в особі Міністерства фінансів України та всіма особами, які станом на 21 грудня 2016 року були власниками простих акцій Приватбанку, від імені яких діяла уповноважена особа Фонду на тимчасову адміністрацію в Приватбанку

Шевченко А.М., яка діяла в інтересах Фонду, в інтересах і за рахунок якої діяв Укргазбанк, у частині, що стосується прав та інтересів Заявника – щодо пакета простих іменних акцій, випущених Приватбанком, що становить 41,6572 відсотка загальної кількості випущених акцій Приватбанку, та в частині, що стосується прав та інтересів TRIANTAL INVESTMENTS LTD – щодо пакета простих іменних акцій, випущених Приватбанком, що становить 16,5748 відсотка загальної кількості випущених акцій Приватбанку, а також про вчинення певних дій.

Приватбанк 22 липня 2019 року подав зустрічний позов, у якому просив визнати, що Заявник та TRIANTAL INVESTMENTS LTD не мають права вимагати від держави Україна в особі Міністерства фінансів України повернення їм простих іменних акцій Приватбанку та визнання за ними права власності щодо цих акцій.

Господарський суд міста Києва ухвалою від 7 травня 2024 року, керуючись пунктом 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 590, закрив провадження за первісним позовом, а зустрічний позов залишив без розгляду.

Північний апеляційний господарський суд постановою від 10 вересня 2024 року залишив без задоволення апеляційні скарги Заявника та TRIANTAL INVESTMENTS LTD на ухвалу суду першої інстанції, а апеляційну скаргу Приватбанку, до якої приєдналися Міністерство фінансів України та Національний банк України, задовольнив.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду постановою від 26 листопада 2024 року залишив без задоволення касаційні скарги Заявника та TRIANTAL INVESTMENTS LTD, а постанову Північного апеляційного господарського суду від 10 вересня 2024 року та ухвалу Господарського суду міста Києва від 7 травня 2024 року – без змін, зазначивши (із посиланням, зокрема, на оспорювані приписи Кодексу, Закону № 590), що ці судові рішення ухвалені з додержанням норм процесуального та матеріального права, тому підстав для їх зміни чи скасування немає.

3. Другий сенат Конституційного Суду України, розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з ухваленням неодностайно Першою колегією суддів Другого сенату Конституційного Суду України Ухвали від 25 лютого 2025 року № 21-1(II)/2025 про відмову у відкритті конституційного провадження в цій справі на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить із такого.

3.1. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі має міститися обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Заявник просить перевірити на відповідність Конституції України частини третю, четверту статті 5 Кодексу та підпункт 1 пункту 5 розділу I, пункт 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 590.

Другий сенат Конституційного Суду України звертає увагу на те, що підпунктом 1 пункту 5 розділу I Закону № 590 внесено зміни до статті 5 Кодексу, а саме доповнено цю статтю частинами третьою і четвертою, які також оспорує Заявник. Тобто Заявник оспорує конституційність приписів Закону № 590, якими внесено зміни до Кодексу.

Другий сенат Конституційного Суду України наголошує, що конституційна скарга має містити аргументи, які свідчать про наявність питання, яке підлягає конституційному контролю; недостатньо просто висловити незгоду із законодавчим регулюванням відповідних суспільних відносин. Тобто лише зазначення в конституційній скарзі того, що Заявник вважає обраний законодавцем механізм захисту прав неефективним або несправедливим, не може слугувати належним обґрунтуванням тверджень про неконституційність

відповідних приписів Закону № 590. Якщо викладена в конституційній скарзі аргументація щодо питання, яке підлягає конституційному контролю, зводиться лише до критики законодавчої політики або до вимоги альтернативного способу судового захисту, це не є достатньою підставою для відкриття конституційного провадження у справі.

Твердження Заявника щодо неконституційності частин третьої, четвертої статті 5 Кодексу, підпункту 1 пункту 5 розділу I, пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 590, по суті, зводяться до незгоди із законодавчим регулюванням способу захисту прав осіб, які є (були) учасниками банку і права та інтереси яких були порушені внаслідок виведення неплатоспроможного банку з ринку, що не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень про невідповідність Конституції України (неконституційність) оспорюваних приписів Кодексу та Закону № 590.

Крім того, Заявник вважає, що в його справі мали бути застосовані приписи Кодексу в редакції до внесення змін Законом № 590. Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що порівняння чинних приписів законів України та їх попередніх редакцій, цитування приписів Основного Закону України, юридичних позицій Конституційного Суду України без аргументації невідповідності Конституції України оспорюваних приписів законів України не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності (ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

Отже, Заявник не обґрунтував тверджень про невідповідність Конституції України оспорюваних приписів Кодексу та Закону № 590 в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 36, 55, 56, 62, 65, 67, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 54 Регламенту Конституційного Суду України Другий сенат Конституційного Суду України

п о с т а н о в и в :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Коломойського Ігоря Валерійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частин третьої, четвертої статті 5 Господарського процесуального кодексу України, підпункту 1 пункту 5 розділу I, пункту 7 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізмів регулювання банківської діяльності“ від 13 травня 2020 року № 590–IX на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГИЙ СЕНАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**